

KOMENTÁŘ

K **31. prosinci 2018** žilo na území Jihomoravského kraje **1 187 667 obyvatel**, proti konci roku 2017 se počet obyvatel zvýšil o 4 460 osob. Vyšší měrou se na přírůstku počtu obyvatel podílelo stěhování (do kraje se přistěhovalo o 3 408 osob více, než se z kraje vystěhovalo. Přirozený přírůstek obyvatel byl nižší - narodilo se o 1 052 osob více, než v kraji zemřelo.

Počet obyvatel se na konci roku 2018 snížil pouze v okrese Hodonín, a to o 193 osob. Byl zde zaznamenán přirozený úbytek obyvatel i úbytek obyvatel stěhování. V okrese Hodonín počet obyvatel podle bilance klesá každoročně již od roku 1995, což je zřejmé z tabulky C1. V ostatních 6 okresech kraje byl zaznamenán současně migrační i přirozený přírůstek obyvatel. Nejvíce obyvatel, a to 2 467, přibýlo v okrese Brno-venkov. V Brně-městě se počet obyvatel zvyšoval již třetí rok po předchozích 6 letech poklesu, kdy se počet obyvatel snižoval jen zásluhou stěhování.

Na konci roku 2018 žilo v Jihomoravském kraji **582 516 mužů** (49,0 %) a **605 151 žen** (51,0 %), na 1 000 mužů tak připadalo 1 039 žen. Z okresů kraje byl nejvyšší podíl žen v populaci okresu Brno-město, podíl 51,7 % žen znamenal, že na 1 000 mužů připadalo 1 068 žen. Odlišná situace v podílu pohlaví ale byla v dělení podle základních věkových skupin. Ve věkových skupinách 0 až 14 let a 15 až 64 let byl v kraji vyšší podíl mužů (51,1 %, resp. 50,9 %), stejně tak tomu bylo i ve všech okresech kraje. Pouze ve věkové skupině 65 a více let se projevila výrazná převaha žen - 58,6 % žen a 41,4 % mužů (na 1 000 mužů této věkové skupiny připadalo 1 415 žen).

Z pohledu věkové skladby obyvatelstva největší část obyvatel tvoří osoby **ve věku 15 až 64 let (764,7 tisíc osob, tj. 64,4 % z celku)**, následuje skupina obyvatel **ve věku 65 a více let (233,8 tisíc, tj. 19,7 %)**, nejnižší podíl, a to **15,9 %, tvoří obyvatelé ve věku do 14 let (189,2 tisíc osob)**. Rok 2004 byl posledním rokem, ve kterém podíl dětské složky obyvatel převyšoval podíl obyvatel ve věku 65 a více let (14,7 %, resp. 14,6 %). Podíl dětské složky obyvatel v kraji se od roku 1991 postupně snižoval a minima dosáhl v roce 2008 (podíl 13,8 %). Od roku 2009 se však podíl osob ve věku do 14 let na populaci Jihomoravského kraje zvyšuje. Pro ilustraci dlouhodobého vývoje lze uvést podíly jednotlivých věkových skupin v roce 1991 - podíl dětí tvořil 20,6 %, podíl osob ve věku 15 až 64 let dosáhl 66,0 % a osob starších 65 let bylo 13,4 %. Z okresů kraje byl na konci roku 2018 nejvyšší podíl dětí z celku v okrese Brno-venkov (18,0 %), nejnižší v okrese Hodonín (14,3 %). Nejvyšší podíl obyvatel ve věku 15 až 64 let byl v okrese Hodonín (65,5 %), nejnižší v okrese Blansko (63,6 %). Nejvyšší podíl obyvatel nejstarší věkové skupiny byl v Brně-městě (20,6 %), nejnižší pak v okrese Brno-venkov (18,2 %).

Ze zastoupení 3 základních věkových skupin obyvatel kraje jsou konstruovány indexy stárí, závislosti či ekonomického zatížení. Hodnota **indexu stárí** udává, že na 100 dětí v kraji připadlo 123,6 osob starších 65 let. Hodnota **indexu závislosti I** udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 24,7 dětí, hodnota **indexu závislosti II** udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 30,6 osob starších 65 let a konečně hodnota **indexu ekonomické závislosti (zatížení)** udává, že na 100 obyvatel ve věku 15 až 64 let připadá 55,3 obyvatel v dětském věku a pro produktivním věku.

Průměrný věk obyvatel Jihomoravského kraje na konci roku 2018 dosáhl 42,4 roku, ženám bylo v průměru 43,8 roku a mužům 40,9 let. Průměrný věk v kraji se od roku 1991 (za 29 let) zvýšil o 5,7 roku, u mužů se zvýšil o 6,1 roku a průměrný věk žen vzrostl o 5,3 roku. Nejvyšší průměrný věk měli obyvatelé okresu Hodonín – muži 41,7 let, ženy 45,0 let, naopak nejnižší průměrný věk byl v okrese Brno-venkov – muži 39,7 let a ženy 42,2 let.

V průběhu roku 2018 se v Jihomoravském kraji narodilo 13 632 dětí, **živě se narodilo 13 594 dětí**, mrtvě 38 dětí. Živě narozených dětí bylo proti roku 2017 o 85 více. Nejvyšší porodnost byla v okrese Brno-město, kde na 1 000 obyvatel připadlo 12,5 živě narozených dětí. Mezi narozenými dětmi zpravidla převažují chlápci, což platilo i v roce 2018, kdy se narodilo 6 919 chlapců (50,9 %) a 6 675 děvčat. V okrese Břeclav chlápci tvořili dokonce 52,8 % narozených dětí. Mimo manželství se za 12 měsíců roku 2018 narodilo 5 958 dětí, tedy 43,8 % z živě narozených (v rámci ČR to bylo 48,5 %). Nejvyšší podíl narozených mimo manželství byl v okrese Znojmo (50,5 %), naopak v okrese Brno-venkov to bylo „pouze“ 38,7 % dětí.

V průběhu roku 2018 **zemřelo** v Jihomoravském kraji **12 542 osob** (6 339 mužů, 6 203 žen), což bylo o 267 zemřelých více než v roce předešlém. Hrubá míra úmrtnosti činila 10,6 zemřelých na tisíc osob. Z okresů Jihomoravského kraje nejvíce lidí zemřelo v Brně-městě (4 236 osob), byla zde i nejvyšší úroveň úmrtnosti v relativním vyjádření (11,2 zemřelých na 1 000 obyvatel). Nejnižší úmrtnost (9,7 zemřelých na 1 000 obyvatel) byla v okrese Brno-venkov. Jak počty živě narozených, tak počty zemřelých byly nejvyšší od doby existence Jihomoravského kraje v současné podobě.

Do Jihomoravského kraje se v průběhu roku 2018 **přistěhovalo 12 649 osob**, tedy o 618 osob více než v roce 2017. Z ostatních krajů ČR se přistěhovalo 6 736 osob (53,3 % přistěhovalých) a 5 913 osob ze zahraničí (46,7 % přistěhovalých). Téměř tři čtvrtiny přistěhovalých z ciziny mířily do Brna (4 259 osob, tj. 72,0 % krajského celku). Podle státního občanství bylo mezi přistěhovalými z ciziny nejvíce osob z Ukrajiny (1 553), Slovenska (973) a Ruska (483). Z kraje se v roce 2018 **vystěhovalo 9 241 osob** (o 371 osob více než za 12 měsíců roku 2017). Do ostatních krajů ČR se vystěhovalo 6 543 osob (70,8 % vystěhovalých) a 2 698 osob se odstěhovalo do zahraničí (29,2 % vystěhovalých).

Jihomoravská nej... v roce 2018¹⁾

Ukazatel	Tři obce s nejnižší hodnotou	Okres	Hodnota v roce 2018	Tři obce s nejvyšší hodnotou	Okres	Hodnota v roce 2018
Počet obyvatel k 31. 12.	Lhota u Olešnice	BK	43	Brno	BM	380 681
	Ústup	BK	44	Znojmo	ZN	33 780
	Zblovice	ZN	44	Břeclav	BV	24 704
Průměrný věk celkem (roky)	Říkonín	BO	33,8	Podhradí nad Dyjí	ZN	57,5
	Malešovice	BO	35,6	Nelepeč-Žernůvka	BO	55,1
	Popůvky	BO	35,9	Zblovice	ZN	53,9
Průměrný věk mužů (roky)	Říkonín	BO	31,2	Podhradí nad Dyjí	ZN	54,1
	Hajany	BO	34,1	Zblovice	ZN	53,5
	Syrovce	BO	34,5	Střelice	ZN	52,8
Průměrný věk žen (roky)	Malešovice	BO	35,4	Nelepeč-Žernůvka	BO	61,3
	Říkonín	BO	35,9	Podhradí nad Dyjí	ZN	60,8
	Katov	BO	36,0	Chvalatice	ZN	55,8
Podíl obyvatel ve věku 0 až 14 let (%)	Podhradí nad Dyjí	ZN	3,6	Říkonín	BO	30,4
	Zblovice	ZN	4,5	Katov	BO	25,9
	Křepice	ZN	4,9	Syrovce	BO	25,1
Podíl obyvatel ve věku 15 až 64 let (%)	Nelepeč-Žernůvka	BO	46,4	Křižanovice u Vyškova	VY	77,9
	Kuřimské Jestřabí	BO	52,5	Oslonovice	ZN	75,3
	Lubné	BO	54,2	Našiměřice	ZN	74,4
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	Našiměřice	ZN	8,5	Nelepeč-Žernůvka	BO	44,3
	Hnanice	ZN	9,2	Zblovice	ZN	38,6
	Zhoř	BO	9,9	Podhradí nad Dyjí	ZN	34,5
Index stáří (počet osob ve věku 65+ let na 100 dětí ve věku 0-14 let)	Hnanice	ZN	45,3	Podhradí nad Dyjí	ZN	950,0
	Syrovce	BO	45,9	Zblovice	ZN	850,0
	Popůvky	BO	46,5	Nelepeč-Žernůvka	BO	477,8
Index závislosti I (počet dětí ve věku 0-14 let na 100 osob ve věku 15-64 let)	Podhradí nad Dyjí	ZN	5,9	Říkonín	BO	56,0
	Křepice	ZN	6,7	Kuřimské Jestřabí	BO	43,6
	Zblovice	ZN	8,0	Katov	BO	43,1
Index závislosti II (počet osob ve věku 65+ let na 100 osob ve věku 15-64 let)	Našiměřice	ZN	11,5	Nelepeč-Žernůvka	BO	95,6
	Hnanice	ZN	13,0	Zblovice	ZN	68,0
	Kupařovice	BO	13,8	Podhradí nad Dyjí	ZN	55,9
Index ekonomického zatížení (počet osob ve věku 0-14 a 65+ na 100 osob ve věku 15-64 let)	Křižanovice u Vyškova	VY	28,3	Nelepeč-Žernůvka	BO	115,6
	Oslonovice	ZN	32,8	Kuřimské Jestřabí	BO	90,4
	Našiměřice	ZN	34,4	Lubné	BO	84,6
Přirozený přírůstek (úbytek) na 1 000 obyvatel (‰)	Nelepeč-Žernůvka	BO	-75,3	Drahonín	BO	32,3
	Hvězdlice	VY	-42,4	Krhov	BK	27,2
	Tišnovská Nová Ves	BO	-34,9	Blanné	ZN	24,7
Migrační přírůstek (úbytek) na 1 000 obyvatel (‰)	Kunčina Ves	BK	-80,6	Hajany	BO	159,4
	Lesná	ZN	-61,8	Říkonín	BO	113,6
	Křepice	ZN	-47,2	Nelepeč-Žernůvka	BO	107,5
Celkový přírůstek (úbytek) na 1 000 obyvatel (‰)	Kunčina Ves	BK	-80,6	Hajany	BO	167,3
	Křepice	ZN	-66,0	Říkonín	BO	136,4
	Lesná	ZN	-57,9	Blanné	ZN	98,8
Počet žen na 1 000 mužů	Podmyče	ZN	672	Lubné	BO	1 400
	Křepice	ZN	717	Nelepeč-Žernůvka	BO	1 366
	Černín	ZN	738	Roubanina	BK	1 364

¹⁾ bez údajů VÚ Březina, okres Vyškov

ZKRATKY OKRESŮ: BK - Blansko, BM - Brno-město, BO - Brno-venkov, BV - Břeclav, HO - Hodonín, VY - Vyškov, ZN - Znojmo

Zásluhou stěhování se tedy počet obyvatel v Jihomoravském kraji zvýšil o 3 408 osob. Saldo zahraničního stěhování bylo výrazně vyšší (počet přistěhovalých z ciziny převýšil počet vystěhovalých do ciziny o 3 215 osob). Saldo vnitřního stěhování tvořilo jen 5,7 % přírůstku obyvatel stěhováním – z jiných krajů se přistěhovalo o 193 osob víc, než se do jiných krajů ČR vystěhovalo.

Celkem **733 068 obyvatel** žilo na konci roku 2018 v 50 městech Jihomoravského kraje, počet obyvatel ve městech se podle výsledků bilance **zvýšil o 1 448 osob**. Podíl městského obyvatelstva na konci roku 2018 činil 61,7 %. Je třeba zmínit skutečnost, že k 27. 8. 2018 se městem stala Veverská Bítýška v okrese Brno-venkov. Podíl městského obyvatelstva v kraji tak není srovnatelný s předešlými roky. Zvýšení počtu obyvatel měst je spíše zásluha stěhování - do měst se přistěhovalo o 937 obyvatel více, než se z měst vystěhovalo. Počet obyvatel měst se zvýšil i přirozenou cestou - ve městech se narodilo o 511 osob více, než jich zemřelo.